

RHS 509 - DISERTASI

**TINJAUAN KOMPLEKS SUKAN SEBAGAI SATU KEMUDAHAN
KOMUNITI DI KAWASAN PERUMAHAN DI MALAYSIA
KAJIAN KES: KOMPLEKS SUKAN SUKMA,
BANDAR INDERA MAHKOTA, KUANTAN
PAHANG DARUL MAKMUR.**

Oleh:

Mohd Bahaman Bin Ahamad

Diajukan Kepada :

Pusat Pengajian Perumahan, Bangunan

Incangan

Universiti

ta

Untuk Memenuhi Sebahagian

Sar

Gelaran

PERAKUAN

Disertasi ini disampaikan di dalam kajian ilmiah bagi memenuhi syarat-syarat penganugerahan Sarjana Sains Perumahan, Universiti Sains Malaysia. Ia adalah hasil Penyelidikan saya sendiri kecuali dinyatakan.

Disertasi ini belum pernah diserahkan dan diterima sepenuhnya atau sebahagian daripadanya bagi memenuhi sebarang ijazah dan masa ini tidak dikemukakan untuk mana-mana ijazah lain.

Mohd Bahaman Ahamad

Disahkan oleh :

Dr. Nurwati Badarullzaman

**Pusat Pengajian Perumahan, Bangunan dan Perancangan.
Universiti Sains Malaysia,
Pulau Pinang.**

Mac 1998

Penghargaan	i
Abstrak	ii
Senarai Jadual	iii
Senarai Rajah	iv
Senarai Pelan	v
Senarai Foto	vi

Isikandungan

BAB 1

1.0 PENDAHULUAN	1
1.1 Pengenalan	1
1.2 Justifikasi	4
1.2.1 Kepentingan Kajian	4
1.2.2 Skop Kajian	5
1.3 Matlamat Kajian	6
1.4 Objektif Kajian	6
1.5 Hipotesis Kajian	7
1.6 Metodologi Kajian	8
1.7 Pendekatan Kajian	12
1.7.1 Kajian Sekunder	12
1.7.2 Kajian Luar	12
1.8 Analisis dan Penemuan Semasa	13
1.9 Struktur Kajian	13
1.10 Cadangan dan Kesimpulan	15

BAB 2

2.0 TEORI DAN KONSEP REKRAESI ANTARABANGSA	16
2.1 Pengenalan	16
2.2 Sejarah	16
2.3 Definisi Rekreasi	17
2.4 Konsep dan Rekreasi	21
2.4.1 Rekreasi Luar	23
2.4.2 Rekreasi Dalam	24
2.4.3 Rekreasi Aktif	25
2.4.4 Rekreasi Pasif	25
2.5 Definisi Komuniti	26
2.5.1 Organisasi Komuniti	27
2.6 Keperluan Pusat Rekreasi	29
2.7 Kepentingan Pusat Rekreasi	30
2.7.1 Objektif Program Rekreasi	30
2.8 Peranan Rekreasi	32
2.8.1 Kepentingan Individu	32
2.8.2 Kepentingan Psikologi	33
2.8.3 Kepentingan Masyarakat	34
2.8.4 Pendekatan Perancangan yang Sesuai	35
2.9 Kesimpulan	38

BAB 3

3.0 TEORI DAN KONSEP REKREASI DI MALAYSIA	39
3.1 Pengenalan	39
3.2 Pemilihan Konsep	41
3.3 Aktiviti yang perlu disediakan di dalam Kompleks	45
3.3.1 Kolam Renang dan Sukan Dalaman	45
3.3.2 Kemudahan Latihan	46
3.3.3 Permainan Dalaman	46
3.3.4 Aktiviti am untuk pengurusan	47
3.3.5 Kegunaan Tertentu	47
3.4 Pembahagian Ruang Kompleks	47
3.5 Ruang untuk Pengurusan	49
3.5.1 Dewan masuk dan kawalan	49
3.5.2 Pejabat Pengurusan	50
3.5.3 Bilik rehat	51
3.5.4 Bilik air dan salin pakaian	51
3.5.5 Penginapan pengurus dan penjaga	51
3.5.6 Ruangan Sosial	52
3.5.7 Kemudahan Penyelenggaraan	52
3.5.8 Bilik-bilik kelab	53
3.5.9 Bilik Jagaan Kanak-kanak	53
3.6 Ruangan Tambahan	54
3.6.1 Bilik Persalinan	54
3.6.2 Bilik air / bilik mandi	54
3.6.3 Bilik Bantuan Kecemasan	55
3.6.4 Ruangan Storan	55
3.6.5 Perkhidmatan bangunan	55
3.6.6 Ruang Sewaan	56

3.7 Kemudahan Tambahan	56
3.7.1 Penjimatan Tenaga	56
3.7.2 Sirkulasi	56
3.7.3 Keselamatan dan Pengawalan	57
3.7.4 Peralatan Komunikasi dan Eletronik	57
3.7.5 Fleksibiliti	58
3.7.6 Peringkat (Phase)	58
3.8 Polisi Kerajaan Malaysia	59
3.8.1 Polisi Sukan Kebangsaan	59
3.8.2 Malaysia Cergas	60
3.9 Garis Panduan Penyediaan Kemudahan Rekreasi di Kawasan Perumahan, Majlis Perbandaran Kuantan	61
3.9.1 Matlamat	61
3.9.2 Jenis pemajuan yang dikecualikan	62
3.9.3 Piawaian-Piawaian Perancangan	62
3.9.4 Pengecualian	63
3.9.5 Kadar Sumbangan Kewangan	64
3.9.6 Kelemahan dalam perancangan Kemudahan rekreasi	64
3.10 Contoh Kompleks Sukan Rekreasi di Malaysia (Kemudahan dan Kadar sewa)	66
3.11 Kesimpulan	70

BAB 4

4.0 KAJIAN KES KOMPLEKS SUKAN SUKMA, KUANTAN	71
4.1 Latarbelakang Kompleks Sukan kajian	71
4.2 Lokasi Kompleks	72
4.2.1 Ciri-ciri fizikal tapak	72
4.2.2 Konsep Pembangunan	73
4.3 Program Kompleks	74
4.3.1 Stadium Tertutup	74
4.3.2 Kolam Renang Taraf Olimpik	75
4.3.3 Stadium Hoki Astroturf	76
4.3.4 Profil Gelanggang Pertandingan	76
4.4 Kadar Sewa dan Syarat Penggunaan	88
4.5 Organisasi fungsi Jabatan Sukan	90
4.6 Kesimpulan	93

BAB 5

5.0 ANALISIS KAJIAN	94
5.1 Latarbelakang Responden	95
5.2 Sektor Pekerjaan	96
5.3 Aktiviti-Aktiviti Rekreasi	97
5.4 Bentuk Sukan Yang diminati	98
5.5 Kaitan Umur dan Jenis Kemudahan Rekreasi	100
5.6 Kekerapan menjalankan aktiviti rekreasi seminggu	101
5.7 Tujuan utama aktiviti rekreasi dijalankan	102
5.8 Cadangan dan pendapat penduduk	103

5.9 Penemuan Hasil Kajian	105
5.9.1 Pengenalan	105
5.9.2 Keberkesanan Penyediaan Kompleks Sukan	105
5.9.3 Keberkesanan Kawasan Padang Hijau di Perumahan	108

5.3 Kesimpulan	110
----------------	-----

BAB 6

6.0 CADANGAN	111
--------------	-----

6.1 KESIMPULAN	114
----------------	-----

Bibliografi	116
-------------	-----

Lampiran	119
----------	-----

SENARAI JADUAL

Jadual 1: Jenis Pemajuan Perumahan dan Kadar Diskaun	63
Jadual 2: Bayaran untuk Kemudahan Rekreasi Kompleks Sukan Desa Permata, Air Itam Pulau Pinang	68
Jadual 3: Gelanggang Dalam (Kompleks Sukan, Kajian Kes)	88
Jadual 4: Gelanggang Luar (Kompleks Sukan, Kajian Kes)	89
Jadual 5: Asrama dan Bilik Mesyuarat	89
Jadual 6: Dewan Indera Mahkota	90
Jadual 7: Struktur Umur Responden	95
Jadual 8: Jenis Pekerjaan Responden	96
Jadual 9: Aktiviti Rekreasi Responden	97
Jadual 10: Jenis Sukan yang Diminati	99
Jadual 11: Kaitan Umur dan Jenis Kemudahan Rekreasi yang sering Digunakan	100
Jadual 12: Kekerapan menjalankan Aktiviti Rekreasi dalam Seminggu	101
Jadual 13: Tujuan Utama Aktiviti-Aktiviti Rekreasi dijalankan	102
Jadual 14: Pendapat Penduduk Perumahan	104

SENARAI RAJAH

Rajah 3.1: SASH (Standard Approach To Sport Hall)	43
Rajah 3.2: Contoh Kompleks Rekreasi dan Sukan-Bletchley Leisure Centre, Pada tiga tingkat di mana elemen aktiviti utama diletakkan di sekeliling ruang tengah	43
Rajah 3.3: Contoh Kompleks Saiz Sederhana-Rewood Recreation Centre, Dimana bilik persalinan untuk aktiviti basah dan kering	44

SENARAI PELAN

Pelan 1: Pelan Tapak, Kompleks Sukan SUKMA, Bandar Indera Mahkota

Pelan 2: Pelan Lokasi, Kompleks Sukan SUKMA, Bandar Indera Mahkota

Pelan 3: Pelan Susunatur, Kompleks Sukan SUKMA, Bandar Indera Mahkota

SENARAI FOTO

Foto 1: Persekitaran Luar Kompleks Sukan	79
Foto 2: Persekitaran Luar Kemudahan Penginapan yang disediakan	79
Foto 3: Persekitaran Luar Bangunan Utama Kompleks	80
Foto 4: Perumahan disekitar Kompleks Sukan	80
Foto 5: Kemudahan Papan Tanda dan Jalan Masuk Utama	81
Foto 6: Kemudahan Tempat Letak Kereta di Kompleks Sukan	81
Foto 7: Kemudahan Bangunan Penginapan Peserta	82
Foto 8: Kemudahan Lif dan Tangga Kecemasan	82
Foto 9: Pusat Pengurusan Kompleks Sukan (Pejabat Pentadbiran Kompleks)	83
Foto 10: Kemudahan peralatan dan aktiviti rekreasi aktif	85

PENGHARGAAN.

Saya ingin mengambil kesempatan ini untuk merakamkan setinggi-tinggi ucapan terima kasih kepada mereka yang telah banyak membantu serta tunjuk ajar dan panduan yang berguna kepada saya dalam usaha untuk menyiapkan disertasi ini, samada secara langsung atau tidak langsung. Terutamanya kepada Dr. Nurwati Badarulzaman selaku penyelia saya dalam memberi membantu dan tunjur ajar, tidak lupa juga kepada pensyarah-pensyarah yang telah banyak memberi dorongan dalam kajian ini. Ucapan terima kasih juga kepada pihak kakitangan Majlis Perbandaran Kuantan di atas kerjasama serta maklumat yang diberikan untuk kajian ini.

Tidak lupa juga, ucapan setinggi-tinggi terima kasih diatas pengorbanan dan pertolongan yang telah diberikan oleh rakan-rakan saya dalam kajian ini, terutamanya; Azman Abu, Pak Lang, Azri Majid, Rizal Ahmad. Selaku pembantu penyelidik bersama dalam kajian ini.

Akhir sekali, setinggi-tinggi ucapan ribuan terima kasih di atas doa dan susah payah kedua ibu bapa saya selama ini,serta ahli keluarga di atas dorongan yang telah diberikan kepada saya bagi menyiapkan kajian ini sepenuhnya.

Wassalam.

Hasil ini menunjukkan bahawa kebanyakan masyarakat di kawasan perumahan masa kini lebih gemar untuk berekreasi di tempat yang lebih tertutup seperti kompleks sukan bagi memudahkan aktiviti rekreasi dijalankan mengikut citarasa pengguna kompleks berkenaan. Tambahan lagi berbagai aktiviti rekreasi dapat dijalankan di kompleks berkenaan tanpa mengira umur pengguna. Kemudahan-kemudahan yang disediakan adalah lebih baik serta mempunyai ciri-ciri keselamatan dan ruang-ruang istimewa untuk katogeri pengguna kompleks berkenaan.

ABSTRAK

Aktiviti rekreasi merupakan salah satu elemen yang penting dalam kehidupan zaman moden ini. Terutamanya aktiviti rekreasi berbentuk sukan yang tidak lagi menjadi barang mewah tetapi adalah sebagai satu kemestian dalam masyarakat kini yang maju dari segi teknologi.

Isu utama kajian ini adalah untuk mengkaji adakah kemudahan rekreasi berbentuk kompleks sukan sesuai bagi menggantikan dengan kemudahan rekreasi berbentuk kawasan lapang. Persoalan ini timbul daripada penyediaan kawasan padang hijau yang biasanya di sediakan dalam bentuk Space left over after planning (Slop). Terdapat juga kawasan lapang yang terbiar tanpa penyelenggaraan. Kewujudan masalah ini berpunca daripada kelonggaran yang ada pada perancangan dan juga masalah dari segi kos penyelenggaraan. Kemudahan ini juga menyediakan peralatan rekreasi yang terhad dan ia biasa digunakan untuk menjalankan aktiviti yang terhad sahaja. Pembinaan kompleks sukan sebagai kemudahan rekreasi di kawasan perumahan dijangka dapat mengatasi masalah yang wujud ini. Walaubagaimanapun kemudahan bentuk baru ini juga mempunyai kekurangannya tersendiri. Kajian yang lebih terperinci perlu dilakukan agar setiap golongan masyarakat dapat menggunakan kemudahan rekreasi ini dengan baiknya dan untuk meningkatkan penglibatan masyarakat serta menggalakkan penggunaan masa lapang dengan cara berfaedah dan bermanfaat.

BAB 1

PENDAHULUAN

1.0 PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Kajian ini merupakan satu tinjauan untuk mengetahui sejauh manakah kompleks rekreasi di dalam sesebuah kawasan perumahan memberi peranan kepada masyarakat yang tinggal di kawasan perumahan tersebut melalui aktiviti rekreasi yang boleh di jalankan di kawasan berkenaan. Terlebih dahulu juga kajian ini akan memberi beberapa tanggapan terhadap kompleks rekreasi oleh kamus, akta dan juga daripada pengkaji-pengkaji asal perancangan yang terdahulu.

Di dalam kajian ini, penumpuan diberi kepada kompleks rekreasi yang maksud sebenarnya memberi peranan di dalam masyarakat perumahan tersebut. Jika dilihat pada hari ini kawasan lapang di dalam kawasan perumahan merupakan satu kemudahan yang tidak dapat ditentukan fungsi dan peranannya. Rata-rata kita boleh melihat perkara ini terjadi terutamanya di dalam sektor perumahan kos rendah. Apakah tidak ada cara lain untuk mengatasi dan memperbaiki penggunaan kawasan lapang tersebut dengan sebaiknya untuk kegunaan masyarakat di kawasan perumahan dan sejauh manakah penghuni-penghuni perumahan menggunakan kompleks-kompleks rekreasi dan sukan yang disediakan oleh pihak pemaju atau pihak kerajaan di luar dan di dalam kawasan perumahan.

Konsep kawasan rekreasi sebenar akan cuba di perlihatkan dan di bincangkan di dalam kajian ini untuk mengetahui kesesuaian kompleks sukan sebagai satu alternatif terhadap menggantikan kawasan lapang tersebut dan kompleks rekreasi dalam pembangunan yang pesat di kawasan perumahan.

Menurut akta perancangan bandar dan desa 1976 (Akta 172), bahagian 1, seksyen 1-2 (I). ` Kemudahan ` bererti apa-apa kualiti atau keadaan sesuatu tempat atau kawasan yang turut menjadikan tempat atau kawasan itu menjadi seronok, harmoni dan dapat dinikmati dengan lebih baik oleh penduduk termasuklah kawasan lapang, taman, taman rekreasi dan tempat permainan.

Jika dikait dengan maksud kualiti di dalam akta tersebut, kompleks rekreasi merupakan salah satu tempat yang baik dan harmoni dan boleh digunakan dengan sepenuhnya oleh penduduk, atau diimplimentasikan di dalam kawasan perumahan, ia juga merupakan tempat naluri manusia dalam menangani masalah kesesakan dalam ruang kehidupan seseorang insan. Perancangan serta rekabentuk reruang luaran khususnya ruang lapang komuniti perlu di jalankan dengan teliti agar kemudahan tersebut dapat di manfaatkan.

Aspek lanskap di dalam kawasan lapang pada masa kini merupakan kosmetik semata-mata. Oleh itu aspek lanskap sewajarnya perlu diberi perhatian yang baik. Kawasan petempatan komuniti dan rekreasi sudah semestinya meliputi aspek di atas dan tidak hanya mempunyai pelan tatatur yang baik.

Keberkesanan rekreasi di dalam ruang lapang masih kabur. Ruang lapang di kawasan-kawasan perumahan lebih merupakan ruang hijau dan kadangkala merupakan kawasan-kawasan tersepit di celah-celah penggunaan tanah yang lain. Oleh itu perlu dicari satu alternatif lain bagi memperbaiki fungsi kawasan lapang dan kemudahan rekreasi kepada penduduk.

Piawaian perancangan ruang memberi perhatian kepada aspek lanskap khususnya kepada rekabentuk reruang, perancang-perancang bandar seharusnya menentukan 10 % yang diperuntukkan untuk ruang lapang dilanskapkan dan bukannya hanya dibiarkan kosong atau ditanam dengan rumput sahaja. Dengan cara ini ruang lapang akan dapat dijadikan sebagai sebuah taman komuniti untuk kawasan petempatan tersebut dan dapat dimanfaatkan bukan sahaja dari golongan kanak-kanak tetapi juga oleh orang dewasa dan semua lapisan masyarakat.

Menurut Akta Kerajaan Persekutuan (Akta 267) kawasan lapang di definisikan sebagai:-

' kawasan lapang beerti sebarang tanah samada dipagari atau tidak, susunatur keseluruhan atau sebahagiannya sebagai taman awam, tempat rekreasi sukan atau tempat berjalan atau sebagai tempat awam'

Definisi ini adalah cukup luas untuk meliputi kemudahan rekreasi dan sukan. Oleh itu satu piawaian yang sesuai dan saksama harus diadakan.

1.2 Justifikasi Kajian

Kajian ini akan melihat kepada kompleks rekreasi yang wujud dibina dalam kawasan perumahan. Peranan kompleks rekreasi yang terdapat di dalam kawasan perumahan atau di luar kawasan samada mendapat sambutan daripada penghuni kawasan perumahan.

Maksud kompleks rekreasi yang digunakan dalam kajian ini adalah merujuk kepada semua bentuk kemudahan rekreasi yang dipusatkan yang mempunyai binaan dan struktur-struktur kekal yang disediakan atau yang direzabkan untuk sebarang rekreasi luar. Ia meliputi pusat kemudahan berekreasi dan kompleks sukan.

1.2.1 Kepentingan Kajian.

Kajian terdahulu banyak menceritakan tentang keberkesanan konsep kawasan lapang yang disediakan di kawasan perumahan. Keraguan terhadap kawasan lapang yang di sediakan untuk kegunaan penduduk kawasan perumahan di perelaskan.

Kajian ini dibuat atas kepentingan membantu penguatkuasaan sediaada undang-undang terhadap kawasan lapang agar dapat digubal terutamanya di dalam kawasan perumahan agar kawasan lapang ini boleh digunakan dengan sepenuhnya sebagai kemudahan yang boleh bersama. Penentuan bentuk kemudahan rekreasi yang sesuai boleh diwujudkan di dalam kawasan perumahan dengan baik.

1.2.2 Skop Kajian.

Skop kajian ini merangkumi kompleks rekreasi di dalam dan di luar kawasan perumahan sahaja.

Peranan dan keberkesanan penggunaan oleh penghuni serta kekerapan penghuni menggunakan kompleks rekreasi tersebut untuk tujuan riadah dan rekreasi sukan juga akan di kaji. Kajian ini juga meliputi aspek penyediaan kemudahan rekreasi luar dan kawasan lapang di kawasan kajian.

Tumpuan kajian adalah terhadap bekalan kemudahan sahaja. Kajian ini melibatkan aspek rekabentuk mahupun susunatur kemudahan-kemudahan berkenaan. Kajian ini tidak melibatkan sebarang anggaran atau pengiraan keperluan masa hadapan. Faktor pendapatan juga tidak diberi perhatian dalam kajian ini memandangkan tumpuan kajian adalah kepada penyediaan kemudahan dan ruang rekreasi.

Sektor perumahan akan diberi melalui skim perumahan kos rendah dan sederhana rendah memandangkan skim perumahan ini sering menjadi isu penyediaan kemudahan rekreasi yang tidak mencukupi dan peranannya yang tidak jelas sama sekali.

1.3 Matlamat Kajian

Matlamat khusus kajian ini adalah untuk mengenalpasti samada kompleks rekreasi yang dapat menggantikan kawasan lapang yang wujud di dalam kawasan perumahan. Kebolehan kompleks rekreasi untuk digunakan oleh semua lapisan penghuni dan peringkat umur merupakan satu tujuan kajian ini dijalankan.

1.4 Objektif Kajian

Kekurangan dan penyediaan kawasan rekreasi tidak boleh dibiarkan. Langkah-langkah yang wajar dan tindakan segera adalah perlu untuk mengelakkan kehilangan terus fungsi kawasan rekreasi akibat kepesatan pembangunan dan proses perbandaran. Kegiatan rekreasi memainkan pelbagai peranan dalam pembangunan manusia.

Penyediaan kemudahan-kemudahan ini hendaklah di pertingkatkan dari segi kualiti dan juga kuantiti untuk menampung penduduk/penghuni serta keperluan yang pelbagai dewasa ini. Kemudahan-kemudahan yang baik dan mencukupi adalah dijadikan asas untuk kajian ini. Kedua-dua aspek ini penting dari segi peluang dan pengalaman yang ditawarkan dalam usaha menggalakkan lebih ramai orang menggunakan kemudahan-kemudahan ini dan memperolehi faedah-faedahnya.

Objektif-objektif kajian ini adalah:-

1. Mengklasifikasi konsep-konsep kompleks rekreasi yang sering digunakan di dalam sesebuah kawasan perumahan.
2. Mengkaji semula perletakan-perletakan kemudahan-kemudahan rekreasi di kawasan bandar dan kawasan perumahan kajian.
3. Mengkaji peranan pihak-pihak berkuasa tentang peranan dan kepentingan rekreasi yang disediakan di dalam kawasan perumahan.
4. Mengkaji penggunaan masa lapang yang positif oleh penduduk dengan penyediaan kemudahan-kemudahan yang mencukupi sesuai untuk pelbagai aktiviti untuk semua peringkat umur.
5. Menimbangkan cara-cara mengatasi masalah kekurangan kawasan rekreasi di kawasan perumahan.
6. Mengkaji keberkesanan kompleks rekreasi di dalam kawasan perumahan kajian.
7. Merumuskan polisi dan cadangan-cadangan yang boleh meningkatkan kesedaran umum tentang rekreasi di dalam sektor perumahan.

1.5 Hipotesis Kajian

Peruntukan kawasan lapang dan kemudahan rekreasi luar di kawasan perumahan adalah tidak mencukupi kerana kawasan perumahan ini hanya disediakan dengan taman-taman perumahan kanak-kanak. Seseengah kawasan lapang pula di biarkan begitu sahaja tanpa menampakkan tujuan sebenar kawasan tersebut di wujudkan.

Oleh itu pembaikan terhadap kawasan lapang serta lokasinya perlulah disediakan dan ditempatkan dengan baik. Hipotesisi ini timbul daripada masalah-masalah yang dinyatakan di atas.

Tujuan utama kajian ini ialah untuk menguji samada kompleks rekreasi merupakan satu alternatif dalam kawasan perumahan untuk menggantikan di dalam kawasan perumahan. Satu hipotesis umum kajian ini diwujudkan iaitu peruntukan kompleks rekreasi sediaada adalah mendapat sambutan kehendak masyarakat perumahan atau sebaliknya.

Kajian dijalankan bagi mendapatkan kepastian kompleks sukan sebagai satu kemudahan rekreasi bagi menggantikan kawasan lapang di kawasan perumahan.

1.6 Metodologi Kajian

Kajian awal dibuat untuk memperolehi pengetahuan mengenai bidang kajian hendak dikaji, iaitu bidang perancangan rekreasi. Dari kajian awal isu dan masalah bidang perancangan rekreasi diperolehi. Masalah yang timbul dijadikan sebagai tujuan kajian. Masalah ini dikaji dengan mengambil kajian kes untuk mendapatkan pendapat penduduk tempatan mengenai isu yang di timbulkan. Seterusnya struktur kajian membahagikan kerja kajian kepada beberapa bab untuk dijadikan sebagai skop dan tumpuan kajian ini.

Rekabentuk soalselidik , untuk bahagian ini bilangan responden yang diambil adalah secara rawak di kawasan kajian. Bancian dibuat secara kaedah persampelan di mana ciri-ciri elemen dalam sampel itu diandaikan sebagai mewakili populasi seluruhnya. Bancian keseluruhan penduduk tidak dapat di lakukan akibat had dari segi masa dan kewangan.

Di dalam kaedah persampelan, persampelan rambang mudah yang merupakan sampel kebarangkalian digunakan. Sampel kebarangkalian ini dibuat berdasarkan setiap elemen dalam populasi mempunyai kemungkinan tertentu untuk dipilih. Sampel ini penting dalam usaha untuk membuat kesimpulan mengenai pendapat penduduk terutamanya dalam pengujian hipotesis untuk sesuatu kajian.

Untuk rekabentuk soal selidik, secara amnya ia akan dibahagikan kepada 3 bahagian utama . Bahagian pertama soalan meliputi latar belakang responden dari segi jantina , umur, pekerjaan, pendapatan, tempat tinggal dan sebagainya.

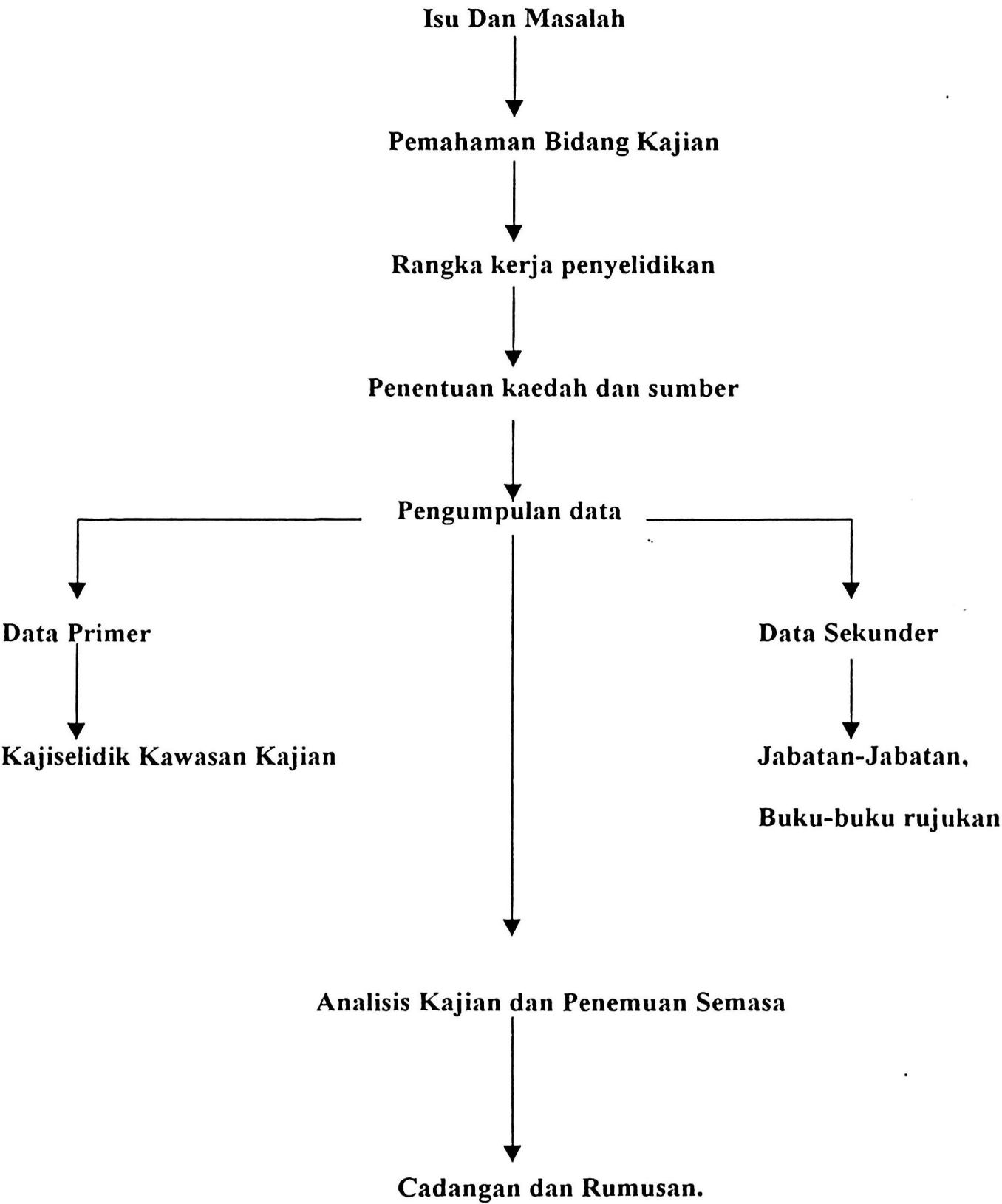
Bahagian kedua pula mengenai penglibatan responden dalam bidang rekreasi dari segi aktiviti rekreasi yang diminati, kemudahan rekreasi yang sering digunakan , di mana dan pada waktu bila kekerapan berekreasi, tujuan rekreasi dan sebagainya.

Pada bahagian ketiga , cadangan dan pendapat penduduk diminta . Bahagian ini terdiri daripada soalan terbuka mengkehendaki penduduk kawasan kajian memberi pendapat dan cadangan mereka mengenai kemudahan rekreasi baru ini, begitu juga dengan masalah yang dihadapi.

Terdapat 6 peringkat utama dalam menjalankan kajian ini iaitu:-

1. Pembentukan matlamat dan objektif kajian serta menentukan skop dan kawasan kajian.
2. Pemahaman terhadap bidang kajian melalui kajian teoritikal dan proses penyelidikan.
3. Menentukan keperluan bidang kajian, mengenalpasti kawasan kajian yang terlibat dan skim perumahan yang dipilih.
4. Pengumpulan data sekunder dan data primer di jabatan-jabatan dan majlis tempatan, bagi data primer pula mengambil gambar di kawasan kajian serta menebual melalui kajiselidik dan pengamatan di kawasan kajian.
5. Menganalisis data untuk mendapatkan maklumat kajian dan penemuan semasa kajian yang telah dijalankan.
6. Cadangan dan rumusan terhadap kajian yang di jalankan.

CARTALIR METODOLOGI KAJIAN

1.7 Pendekatan Kajian

Pendekatan Kajian yang di gunakan untuk menghasilkan kajian ini adalah seperti:-

1. Kajian Sekunder
2. Kajian Luar
3. Analisis dan Penemuan
4. Cadangan dan Rumusan

1.7.1 Kajian Sekunder

Sebahagian besar daripada maklumat untuk kajian ini diperolehi melalui penelitian sumber-sumber sekunder. Antara dokumen-dokumen yang di gunakan ialah buku-buku rujukan, laporan-laporan berkaitan dengan tajuk penyelidikan. Akta-akta dan majalah serta keratan akhbar.

1.7.2 Kajian Luar

Untuk memperkukuhkan lagi hasil kajian ini, kajian luar dijalankan untuk mengetahui secara mendalam masalah-masalah yang timbul , punca masalah, keperluan penduduk dan kedudukan sediaada. Pengumpulan maklumat melalui kajian luar ini melibatkan pemerhatian tentang keadaan sediaada, temubual melalui soal selidik adalah maklumat tambahan kepada maklumat dan data untuk menghasilkan kajian yang sempurna.

Pengamatan dan pemerhatian terhadap tahap penggunaan kemudahan-kemudahan yang disediakan juga tidak kurang juga pentingnya. Ia memberikan gambaran yang jelas tentang siapa yang menggunakan , bila digunakan dan jenis kemudahan yang menjadi pilihan serta jenis aktiviti yang mengambil tempat.

1.8 Analisis dan Penemuan Semasa

Peringkat ini merupakan peringkat kritikal kajian. Bahagian ini melibatkan tentang penyediaan dan penggunaan kemudahan-kemudahan yang disediakan . Analisis ini meliputi tahap penggunaan, mengenalpasti golongan-golongan penggunanya dan tahap penyediaan kemudahan. Ia juga akan meliputi implikasi terhadap hipotesisi yang telah dibuat dalam kajian ini. Analisis akan dibuat berdasarkan data yang dikutip pemerhatian serta soal selidik yang di jalankan.

1.9 Struktur Kajian

Kajian ini terbahagi kepada 7 bab utama. Bab 1 memberi pengenalan mengenai latarbelakang kajian latihan ilmiah dari segi matlamat kajian, objektif kajian, hipotesis kajian, metodologi, skop dan struktur kajian.

Bab 2 memberi definisi mengenai apa yang dimaksudkan sebagai rekreasi, bentuk kemudahan rekreasi di kawasan perumahan dan pengertian rekreasi untuk tujuan kajian. Pada bab yang sama kajian juga dibuat mengenai peranan rekreasi dengan menunjukkan kepentingannya dari segi ekonomi, sosial dan alam sekitar.

Pada bab 3, kajian dibuat mengenai perubahan persepsi mengenai rekreasi pada masa kini. Kajian ini mengambilkira perkembangan rekreasi masa kini. Perkembangan penduduk dan aliran perbandaran, sebab-sebab yang membawa kepada perubahan bentuk kemudahan rekreasi ini. Ia meliputi juga bentuk-bentuk kompleks sukan yang sediada di Malaysia gambaran secara ringkas perkembangan dan sambutan masyarakat terhadap kompleks sukan berkenaan.

Bab 4 memberi penjelasan untuk kawasan kajian dari segi bentuk kompleks sukan yang dikaji dan lokasi serta analisis semasa penemuan yang dibuat di tapak kajian. Pengenalan kepada tapak kajian iaitu kompleks sukan Sukma Pahang, dan kompleks sukan Indera Mahkota Kuantan Pahang. Ia diikuti dengan hasil soal selidik yang dijalankan. Dari sini kesimpulan dibuat sama ada hipotesis kajian iaitu kemudahan rekreasi berstruktur dan bersifat komersil tidak sesuai untuk di gantikan dengan kawasan padang hijau di kawasan perumahan pada masa kini, dapat dibuktikan bahawa ia adalah benar atau sebaliknya.

Bab 5 Sintesis kajian yang telah di buat daripada analisis kajian. Penemuan-penemuan baru serta cadangan dan bentuk kemudahan yang sesuai dan dikehendaki oleh masyarakat kini akan di kemukakan pada akhir bab ini.

Bab 6 Cadangan dan kesimpulan terhadap kajian yang telah dibuat.

1.10 Cadangan dan Kesimpulan

Rumusan dan cadangan akan dibuat berdasarkan hasil analisis dan ujian terhadap hipotesis kajian ini.

BAB 2

TEORI DAN KONSEP REKREASI ANTARABANGSA

2.0 TEORI DAN KONSEP REKREASI ANTARABANGSA

2.1 Pengenalan

Teori dan konsep rekreasi diambil dari pada beberapa pakar-pakar dan rujukan dibuat melalui kamus-kamus. Teori dan konsep rekreasi ini juga wujud apabila kesedaran yang diterima oleh pengkaji berkenaan kepentingan rekreasi dalam kehidupan harian, dengan wujudnya teori ini, rekreasi menjadi semakin penting dan kesedaran masyarakat terhadapnya semakin luas. Oleh itu wujudnya kawasan-kawasan dan bentuk-bentuk kawasan rekreasi yang di perlukan oleh masyarakat di bina.

2.2 Sejarah

Aktiviti-aktiviti rekreasi dan sukan masa lapang telah berkembang dengan pesatnya di Amerika Syarikat selepas Perang Dunia KeII. Ini adalah akibat daripada program rekreasi yang diadakan semasa perkhidmatan mereka di dalam tentera yang menjadikan mereka lebih berminat untuk sukan rekreasi yang lebih tersusun.

Sebelum Perang Dunia Ke II, penekanan adalah lebih golongan remaja sahaja kerana kepimpinan rekreasi telah menitikberatkan kecenderungan golongan ini untuk aktiviti sukan komuniti.

Begitu juga, masa yang diperuntukkan untuk sukan rekreasi di sekolah telah bertambah daripada satu jam selepas sekolah kepada sepanjang masa kelas, setiap petang, hujung minggu dan seterusnya sepanjang cuti sekolah.

Pada awal tahun 50an, bilangan mereka yang cenderung dalam sukan rekreasi ini telah bertambah dan membawa kepada pembabitan peringkat umur yang lebih tinggi iaitu golongan dewasa dan ini secara langsung telah memberikan satu kesan yang besar terhadap program-program tersebut.

2.3 Definisi Rekreasi

Perkataan ' rekreasi ' adalah diambil daripada perkataan Latin *recreatio*, yang bermaksud keadaan yang memberikan kepuasan atau kesenangan kepada seseorang. Richard Krauss dan Barbara Bates 1975, pula mengatakan bahawa rekreasi adalah:

' satu aktiviti, pengalaman atau keadaan emosi yang terdapat dalam diri seseorang yang terhasil daripada kegiatan rekreasi di dalam keadaan tertentu yang melibatkan motivasi dan ekspektasi persendirian '. Ia juga ' mengandungi episod yang hebat dan seketika , yang melibatkan kecenderungan individual termasuk sukan, hobi dan kegiatan kebudayaan masyarakat, kepada matematikal, saintifik dan penerokaan perkara-perkara baru '.

Menurut Seymour M. Gold 1980, sebarang aktiviti masa senggang yang dijalankan untuk tujuan tertentu atau apa yang dilakukan oleh seseorang untuk memperolehi hasil pengalaman rekreasi. Ia dilakukan oleh manusia dalam usaha mencari *self-image*, pencapaian, kepuasan dan boleh berlaku pada bila-bila masa dan mana-mana tempat. Dengan definisi ini, permintaan untuk pengalaman rekreasi berkesan dalam bandar bercanggah dengan program dan runag awam tradisional. Ia meliputi banyak aspek bandar di mana individu boleh mengalami kebebasan, *self-expression*, cabaran dan pengayaan.

Mengikut Seeley I.H 1973, rekreasi bermaksud lari dari kerja. Tujuan utama rekreasi adalah untuk *re-creating* atau *re-vitalising* iaitu pemulihan semula seseorang, supaya dapat berfungsi dengan lebih berkesan dan bersemangat dalam aktiviti kerja yang tidak berunsur hiburan tetapi mendatangkan hasil ekonomi.

Menurut Michael Chubb 1984, pula perancangan rekreasi dari Michigan State University, sebarang keseronokan dan kenikmatan yang siuman dianggap sebagai rekreasi tanpa mengira bila, di mana dan bagaimana ia dilakukan. Ia meliputi sebarang aktiviti yang memberi kepuasan kepada peserta berkenaan. Ia boleh jadi aktiviti asas jasmani atau aktiviti lain yang dianggap luar biasa dari segi psikologi. Menurut beliau, kriteria utama yang membezakan rekreasi daripada aktiviti lain terletak semata-mata pada diri individu itu sendiri.

Kamus Dewan 1983, memberikan maksud rekreasi sebagai hiburan, Ia juga memberi maksud riadah; yakni segala bentuk kegiatan yang dilakukan pada masa lapang untuk melapangkan fikiran dan menyihatkan badan. Rekreasi menurut Webster's Third New International Dictionary (1966) ialah aktiviti-aktiviti yang dapat menyegarkan fikiran dan memulihkan kesihatan. Ia juga merangkumi aktiviti-aktiviti yang dapat memperkayakan pengetahuan dan pengalaman serta memberikan kepuasan kepada orang-orang yang melibatkan diri di dalamnya. Ia dapat dicapai samada melalui aktiviti secara aktif ataupun pasif.

Mengikut Kamus Oxford 1970, rekreasi dikatakan sebagai satu tindakan hiburan oleh individu atau kumpulan. Rekreasi ini meliputi bidang aktiviti luas, bergantung kepada permintaan dan anggapan masing-masing. Ia dianggap sebagai masa yang boleh dibelanjakan untuk kesukaan seseorang dan bebas dari sebarang kongkongan.

Logman Dictionary of Contemporary English 1975, menyatakan rekreasi sebagai satu bentuk hiburan atau keseronokan yang memberi kepuasan. Ia dikatakan cara mengisi masa lapang yang berfaedah, rekreasi di sini termasuklah aktiviti sukan yang melibatkan aksi fizikal dan mempunyai peraturan-peraturan khas yang perlu dipatuhi namun ia tidak bernilai persaingan.

Di dapati bahawa definisi kamus yang diberikan meliputi bidang aktiviti yang luas; ia bergantung kepada kehendak dan tanggapan individu, bertujuan untuk pemulihan semula tenaga atau semangat dalam pelbagai cara dan bentuk yang tidak terkira.

Perlu ditekankan bahawa rekreasi adalah suatu aktiviti yang dilakukan pada masa lapang ataupun dipanggil sebagai masa senggang (leisure). 'Leisure' adalah masa yang diperuntukkan untuk aktiviti-aktiviti yang diminati oleh individu.

Dalam konteks ini 'idleness', iaitu pembaziran masa tanpa melakukan sesuatu aktiviti yang berfaedah tidak boleh disama ertikan dengan 'leisure' ataupun rekreasi. Clawson (1969) menegaskan bahawa,

*'Leisure is time, recreation is activity. The two are closely related but not synonymous. Recreation is activity or activities (including inactivity if freely chosen) engaged in during leisure time.'*²

Nel Anderson pula menakrifkan masa senggang sebagai masa dimana individu bebas dari tanggungjawab kerja. Masa ini digunakan untuk tujuan rekreasi dan bukannya untuk tujuan mencari bafkah. Ia juga tidak meliputi masa untuk makan, tidur ataupun penjagaan diri.³

2. Clawson, M. dan Knetsch: Economic of Outdoor Recreation (1969), m.s 27.

3. Conceicao, J.F: Meanings and Interpretation Of Leisure, Seminar on Plannhing For Recreation, SPUR (1970), 1.

Secara ringkasnya, terdapat beberapa faedah utama yang terhasil daripada rekreasi:

1. Memberi kepuasan sebenar kepada individu.
2. Menambah kualiti mental dan fizikal bagi individu; sebagai pelaburan yang menambah produktiviti individu dan masyarakat.
3. Faedah bagi pihak ketiga seperti meningkatnya perniagaan dan nilai harta.
4. Meningkatkan nilai pendidikan masyarakat dengan adanya sumber untuk aktiviti masa lapang.

2.4 Konsep Dan Rekreasi

Secara amnya, rekreasi ini mempunyai kaitan rapat dengan masa senggang iaitu leisure dan pelancongan. Masa senggang boleh didefinisikan sebagai jangka masa ketika individu tidak diperuntukkan pekerjaan ataupun sebarang bentuk aktiviti dan tanggungjawab. Manakala rekreasi diberi definisi sebagai sebarang aktiviti yang dilakukan pada waktu senggang dengan tujuan tertentu ataupun apa yang dilakukan oleh seseorang untuk mendapatkan hasil pengalaman rekreasi. Rekreasi juga dinyatakan sebagai satu tindakan dan aktiviti manusia menarik dalam membina dan memberi kesenangan individu dengan menggunakan masa senggang. Manakala pelancongan dinyatakan sebagai satu gerakan sementara oleh manusia ke destinasi lain di luar tempat kerja dan tempat tinggal biasa mereka melebihi waktu 24 jam. Aktiviti pelancongan ini terdiri daripada kegiatan yang mereka lakukan selama tinggal di destinasi itu.

Dari sini boleh dikatakan bahawa masa senggang merupakan masa lapang seseorang manakala rekreasi terdiri daripada sesuatu aktiviti yang telah dilakukan oleh seseorang manakala rekreasi terdiri daripada sesuatu aktiviti yang telah dilakukan oleh seseorang berdasarkan minat individu. Aktiviti rekreasi ini juga merupakan aktiviti yang dilakukan dalam lingkungan kawasan tempat kediaman.

Secara amnya, rekreasi dikatakan mempunyai konsep yang bertentangan dengan kerja. Ia adalah satu kegiatan yang dilakukan tanpa sebarang paksaan atau tekanan.

Tujuan rekreasi adalah untuk memberi pengalaman yang memberangsangkan pemikiran, menguatkan bentuk keadaan fizikal dan kemampuan mental seseorang.

Rekreasi merupakan aktiviti yang dilakukan pada masa lapang dan ia dinikmati secara sedar. Rekreasi ini boleh terdiri daripada pelbagai bentuk, masa dan lokasi. Kriteria utama untuk aktiviti rekreasi ini adalah sama ada seseorang peserta itu menganggap aktiviti sebagai rekreasi atau tidak. Rekreasi tidak merupakan satu titik masa atau tempat tetapi ia lebih merupakan keadaan emosi yang tidak bergantung kepada aktiviti, masa senggang ataupun takrifan masyarakat. Ia juga merupakan apa yang berlaku kepada manusia dalam istilah self-image, pencapaian, kepuasan dan boleh berlaku pada bila-bila masa dan mana-mana tempat.

Seterusnya definisi perancangan rekreasi adalah perlu bagi menunjukkan hubungkait rekreasi dengan keperluan perancangan. Perancangan rekreasi dinyatakan sebagai satu proses yang mengaitkan orang dengan masa senggang dan ruang. Ia melibatkan pengumpulan maklumat dan sumber untuk membuat peruntukan keperluan masa senggang penduduk di kawasan perancangan untuk masa kini dan masa depan. Penekanan diberi pada skala mikro dan mengikut sistem berperingkat. Perancangan rekreasi ini lebih menuju ke arah penyediaan kemudahan rekreasi dalam bentuk fizikal. Masyarakat kini banyak tertumpu kepada bandar iaitu bandar dipilih untuk dijadikan sebagai tempat mereka hidup, berinteraksi, makan, makan, tidur bekerja dan sebagainya.

Majoriti penduduk menemui keperluan mereka, kehendak dan cita-cita mereka dalam kawasan metropolitan. Kehidupan keluarga, pekerjaan dan aktiviti masa senggang mengambil tempat tertentu dalam perancangan bandar. Oleh itu, perancangan kemudahan rekreasi di kawasan perumahan merupakan satu sumber rekreasi yang mempunyai kepentingan yang tidak boleh di nafikan.

2.4.1 Rekreasi Luar

Rekreasi luar adalah aktiviti rekreasi yang dilakukan di luar kawasan bangunan dengan cara yang berfaedah. Ia adalah berlawanan dengan aktiviti yang dilakukan di dalam bangunan ataupun kawasan tertutup. Terdapat kesukaran untuk membezakan sesetengah aktiviti rekreasi kerana ia dapat dijalankan dalam bangunan dan juga luar bangunan. (Seeley I.H 1975).

Aktiviti-aktiviti ini adalah seperti permainan bola keranjang, sepak takraw, bola tampar yang boleh dijalankan di dalam stadium atau di kawasan terbuka. Walaupun bagaimanapun rekreasi luar yang dimaksudkan di sini dikaitkan dengan keadaan lapang di luar bangunan dan kebanyakannya dapat dikaitkan dengan ciri-ciri alam semulajadi.

Rekreasi luar ini berkaitan dengan keperluan psikologi manusia iaitu untuk mengadakan satu perubahan dalam keadaan sekeliling.

Aktiviti luar ini biasanya tidak dapat disediakan oleh rekreasi indoor. Keperluan ini berdasarkan kerja harian indoor kebanyakan orang pada masa kini dan keadaan persaingan dalam pekerjaan masa ini menghasilkan bentuk perasaan tekanan dan terkongkong. Secara tidak sedar, terbentuk satu kehendak naluri untuk membebaskan diri dan melapangkan pemikiran di kawasan runag lapang, seperti kawasan hijau yang mempunyai elemen semulajadi. Kehendak ini menjelaskan sebab mengapa manusia mencari peluang rekreasi di taman ataupun memandu jarak jauh untuk berekreasi.

2.4.2 Rekreasi Dalam

Rekreasi dalam adalah aktiviti rekreasi yang dijalankan di dalam bangunan atau kawasan tertutup seperti stadium tertutup, dewan serbaguna dan kompleks sukan. Ia meliputi aktiviti-aktiviti seperti bermain badminton, skuasy, membaca dan sebagainya.